

Screening niveau onderwijstaal, taaltraject en taalbad in het gewoon lager onderwijs

1. Screening niveau onderwijstaal en daaropvolgend taaltraject

De screening beoogt na te gaan wat het niveau van de leerling inzake de onderwijstaal is: het is een beginsituatieanalyse van de leerling op basis waarvan verdere stappen ter ondersteuning van de leerling genomen kunnen worden.

Voor de door de Vlaamse overheid erkende scholen is de onderwijstaal het Nederlands, met uitzondering van de scholen in de faciliteitengemeenten, waar de onderwijstaal het Frans kan zijn.

a. Voor welke leerlingen moet u een screening doen?

De screening niveau onderwijstaal moet u doen voor elke leerling die voor het eerst in het Nederlandstalig gewoon lager onderwijs instroomt. Het kan gaan om leerlingen die de overstap maken van het (gewoon- of buitengewoon) kleuteronderwijs naar het gewoon lager onderwijs, het kan ook gaan om kinderen die op latere leeftijd in het gewoon lager onderwijs instromen. Onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement van Onderwijsdecreet XXVI is vanaf het schooljaar 2016-2017 de screening niet langer verplicht voor anderstalige nieuwkomers. Deze leerlingen krijgen in elk geval een taaltraject dat aansluit bij hun beginsituatie en specifieke noden inzake de onderwijstaal.

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13800>

b. Wanneer moet u de taalscreening doen?

U voert de taalscreening in elk geval uit na de instroom van de leerling in het gewoon lager onderwijs. De taalscreening is immers geen onderdeel van de toelatingsvoorwaarden tot het gewoon lager onderwijs. Voor leerlingen die zich inschrijven in een lagere school (die dus niet doorstromen vanuit het eigen kleuteronderwijs) kan de screening dus niet voorafgaan aan de inschrijving in de lagere school. Het resultaat van de taalscreening kan nooit het recht van de leerling op gewoon lager onderwijs beïnvloeden. De screening van de leerlingen rond taal kan ook nooit een reden zijn voor doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs.

c. Hoe gebeurt de taalscreening?

De taalscreening moet gebeuren met een betrouwbaar en valide screeningsinstrument. Als school kiest u zelf dit instrument. De overheid legt dus niet één instrument op maar liet wel een 'toolkit breed evalueren taalvaardigheid Nederlands' aanmaken die u een overzicht geeft van bestaande en betrouwbare valide instrumenten. Zie <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/toolkit-breed-evalueren-competenties-Nederlands-in-het-lager-onderwijs>

Ook de info die verkregen wordt vanuit de vorige school van het kind, kan meegenomen worden in de beginsituatieanalyse. Voor het niveau van de onderwijstaal wordt gepolst naar de verschillende onderdelen binnen het leergebied Nederlands die aan bod komen in het kleuteronderwijs (luisteren, spreken, lezen, schrijven, taalbeschouwing,

zie <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/basisonderwijs/kleuteronderwijs/nederlands/ontwikkelingsdoelen.htm>).

d. Kunnen ouders de taalscreening weigeren?

Neen. De school is decretaal verplicht de taalscreening uit te voeren. Ouders kunnen deze screening van hun kind niet weigeren.

e. Wat is het resultaat van de taalscreening?

De taalscreening is een beginsituatieanalyse die moet aangeven of er nood is aan maatregelen m.b.t. de onderwijstaal. Indien de resultaten daar aanleiding toe geven, moet de school voorzien in een taaltraject dat aansluit bij de beginsituatie en de specifieke noden van de betrokken leerling inzake de onderwijstaal. Het behoort tot de vrijheid van elke school om dit taaltraject in te vullen en te kiezen voor de meest geschikte maatregelen voor de leerlingen. Voor leerlingen die bij de eerste instroom in het gewoon lager onderwijs de onderwijstaal onvoldoende beheersen om de lessen te kunnen volgen, kunnen scholen als onderdeel van dit taaltraject een taalbad organiseren.

2. Taalbad

Het taalbad is één manier om het taaltraject vorm te geven, of althans het taaltraject mee te laten starten. Met taalbad bedoelen we de voltijdse en intensieve onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de leerling door onderdompeling in de onderwijstaal deze onderwijstaal te laten verwerven, dit in functie van een snelle integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten. In het taalbad kunnen tijdens de onderdompeling in de onderwijstaal uiteraard ook de leerinhouden van andere leergebieden aan bod komen, maar de focus van het taalbad moet op de taalverwerving liggen.

a. Voor wie is het taalbad bedoeld?

Het taalbad kan (maar moet niet!) georganiseerd worden voor alle leerlingen die bij de eerste instroom in het gewoon lager onderwijs de onderwijstaal onvoldoende beheersen om de lessen te kunnen volgen. Dit moet blijken uit een analyse van hun beginsituatie. Dat kan zowel om leerlingen gaan die beantwoorden aan de criteria voor anderstalige nieuwkomer als om andere leerlingen die de taalscreening doorlopen hebben. Het taalbad is enkel bedoeld voor kinderen die echt Nederlandsonkundig zijn. Leerlingen die een dialectvorm van het Nederlands spreken of een minder rijke variant van het Nederlands, zijn uitdrukkelijk niet de doelgroep van het taalbad. Een school is nooit verplicht om een leerling een taalbad te laten volgen.

b. Kan een ouder weigeren dat zijn/haar kind een taalbad moet volgen?

De school beslist welke leerlingen het taalbad moeten volgen. Ouders kunnen een taalbad, wanneer de school hiervoor kiest, niet weigeren.

c. Wie organiseert het taalbad?

Schoolbesturen kunnen het taalbad individueel of gezamenlijk organiseren.

Wanneer scholen het taalbad gezamenlijk organiseren, moet er wederzijdse samenwerking zijn tussen de school van inschrijving en de school die het taalbad van de leerling verstrekt. Dat houdt onder andere in het organiseren van het vervoer van de ingeschreven leerling naar de school waar het taalbad wordt georganiseerd, de communicatie tussen de school van inschrijving en de school waar het taalbad wordt georganiseerd, het opvolgen van de leerling die het taalbad volgt door de school waar de leerling is ingeschreven. Het organiseren van een gezamenlijk taalbad is een materie die onderhandeld moet worden in het daartoe bevoegde onderhandelingscomité.

d. Hoe lang duurt een taalbad?

Een taalbad duurt maximaal een jaar. Wanneer de leerling het taalbad volgt in een andere school dan wordt de leerkracht die het onderwijs in het taalbad verstrekt, betrokken bij de beslissing over de duur van het taalbad. Na het taalbad keert de leerling terug naar de school van inschrijving waar hij/zij voortaan verder de reguliere onderwijsactiviteiten volgt en verder de nodige taalondersteuning krijgt. Het is de bedoeling dat kinderen zo snel mogelijk terug in hun reguliere klas geïntegreerd worden, het taalbad moet dus zo kort mogelijk gehouden worden.

e. Krijgt een school bijkomende lestijden voor het organiseren van een taalbad?

Een school krijgt hiervoor geen bijkomende lestijden. De deadline van aanvraag voor het overdragen van lestijden van de basisomkadering wordt losgelaten. Hierdoor zullen scholen gedurende het hele schooljaar lestijden kunnen overdragen. Die aanvullende lestijden voor anderstalige nieuwkomers kunnen ook worden aangewend voor de organisatie van een taalbad.

f. Is het inrichten van een taalbad een herstructurering?

Het inrichten van een taalbad is niet te beschouwen als een herstructurering.

g. Waar tellen de leerlingen die een taalbad volgen?

De leerlingen die een taalbad volgen, tellen (alleen) mee voor financiering of subsidiëring in de school waar ze zijn ingeschreven op de teldag. Leerlingen die in een andere school het taalbad volgen, worden als regelmatige leerling in de school van inschrijving beschouwd. De school die het taalbad organiseert, geeft de afwezigheden van een leerling die het taalbad volgt door aan de school waar de leerling ingeschreven is (die ze op haar beurt doorgeeft aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten).

Meer info: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14689>